

BÁO CÁO

Tình hình hoạt động khai thác đá mồ côi (đá Bazan) tại các xã phía Tây huyện Gio Linh

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của UBND tỉnh tại Công văn số 933/UBND-TN ngày 18/3/2021 về việc kiểm tra, báo cáo tình hình phản ánh của Báo Kinh tế và Đô thị về tình trạng khai thác đá mồ côi tại các xã phía Tây của huyện Gio Linh.

Ngày 22/3/2021, Sở Tài nguyên và Môi trường đã phối hợp với UBND huyện Gio Linh, Phòng Cảnh sát môi trường - Công an tỉnh và UBND các xã liên quan tổ chức kiểm tra tình hình hoạt động khai thác đá mồ côi (đá Bazan) tại 06 xã phía Tây Gio Linh gồm: Gio An, Gio Sơn, Phong Bình, Hải Thái, Linh Hải, Linh Trường. Sở Tài nguyên và Môi trường báo cáo UBND tỉnh kết quả như sau:

1. Tình hình quản lý hoạt động khai thác đá mồ côi (đá Bazan) tại các xã phía Tây huyện Gio Linh

- Đất đai tại các xã phía Tây của huyện chủ yếu là đất đỏ Bazan, trên diện tích đất này có một lượng đá mồ côi nằm rải rác trong vườn nhà, vườn đồi của các hộ gia đình, cá nhân và trong đất của các tổ chức. Trước đây, người dân cải tạo đất để sản xuất nông nghiệp thì thu gom và chẻ đá thành từng viên ngay trong vườn nhà để bán cho các tổ chức cá nhân có nhu cầu. Sau này, các hộ dân đã thuê các chủ máy múc để cải tạo đất và tận dụng đá mồ côi để bán lại cho các hộ làm nghề chẻ đá.

- Trước thực trạng đó và để quản lý nguồn tài nguyên đá trên địa bàn, UBND huyện Gio Linh đã có Công văn số 651/UBND-NN ngày 29/11/2011 về việc chỉ đạo các xã vùng Tây của huyện tăng cường công tác quản lý hoạt động khai thác đá Bazan. Trong đó, yêu cầu các xã vùng Tây nghiêm túc tổ chức kiểm tra, xử lý vi phạm hành chính đối với các trường hợp vi phạm.

- Ngày 05/9/2014, UBND huyện Gio Linh tiếp tục có Công văn số 773/UBND-NN yêu cầu UBND các xã phía Tây kiểm tra, xử lý và tuyên truyền nhân dân thực hiện đúng quy định pháp luật trong hoạt động khoáng sản đối với việc khai thác, kinh doanh đá mồ côi.

- Năm 2016, do một số Nông trường cao su tái canh cây cao su nên lượng đá mồ côi được phát hiện nhiều hơn trước đây và được các Công ty thu gom, giải phóng mặt bằng để trồng cây. Để tiếp tục tăng cường công tác quản lý đá mồ côi từ các Nông trường tái canh cây cao su cũng như các hộ gia đình, cá nhân, UBND huyện Gio Linh đã ban hành Công văn số 359/UBND-NN ngày 11/4/2016, Công văn số 552/UBND-NN ngày 27/5/2016 và Công văn số 808/UBND-NN ngày 04/8/2016 về việc quản lý việc khai thác, vận chuyển và kinh doanh đá Bazan gửi UBND các xã vùng Tây và các Nông trường cao su.

- Ngày 31/10/2016, UBND huyện Gio Linh có Báo cáo số 252/BC-UBND báo cáo UBND tỉnh và Sở Tài nguyên và Môi trường đề nghị hướng dẫn cụ thể để UBND huyện có cơ sở quản lý tốt đá Bazan, tránh thất thoát nguồn tài nguyên trên địa bàn huyện.

- Ngày 08/11/2016, Sở Tài nguyên và Môi trường có Công văn số 2855/STNMT-KS tham mưu UBND tỉnh trong quản lý việc thu gom, chế biến, kinh doanh đá Bazan trên địa bàn huyện Gio Linh.

- Ngày 16/11/2016, UBND tỉnh đã ban hành văn bản số 4841/UBND-TN về việc giải quyết đề nghị của UBND huyện Gio Linh với nội dung:

+ Cho phép các cá nhân, hộ gia đình thu gom, chế biến, kinh doanh đá Bazan lộ thiên, nằm rải rác trong vườn nhà, vườn đồi của các hộ gia đình, cá nhân và đất của các tổ chức trên địa bàn các xã phía Tây huyện Gio Linh.

+ Yêu cầu các hộ gia đình, cá nhân trước khi thu gom, chế biến, kinh doanh đá Bazan phải đăng ký khối lượng, vị trí, phương tiện, thiết bị, kế hoạch thu gom, chế biến tại UBND huyện Gio Linh và thực hiện các nghĩa vụ tài chính (thuế tài nguyên, phí bảo vệ môi trường...) với nhà nước theo đúng quy định.

+ UBND huyện Gio Linh có trách nhiệm tiếp nhận, kiểm tra hồ sơ đăng ký và giám sát hoạt động thu gom, chế biến, kinh doanh đá Bazan của các hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn.

- Thực hiện văn bản số 4841/UBND-TN ngày 16/11/2016 của UBND tỉnh, từ năm 2016 đến 2021, UBND huyện Gio Linh đã ban hành 42 văn bản chấp thuận cho 42 hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn các xã phía Tây Gio Linh thực hiện việc kê khai đăng ký khối lượng, phương tiện thu gom, vận chuyển đá Bazan (năm 2016: 02 trường hợp; năm 2017: 15 trường hợp; năm 2018: 07 trường hợp; năm 2019: 04 trường hợp; năm 2020: 11 trường hợp; năm 2021: 03 trường hợp).

Theo đó, UBND huyện giao Chi cục Thuế khu vực Vĩnh Linh - Gio Linh căn cứ vào khối lượng đá Bazan thực tế thu gom được để tiến hành thu thuế tài nguyên, phí bảo vệ môi trường theo quy định của pháp luật; giao UBND các xã kiểm tra, giám sát việc thu gom, vận chuyển và thực hiện nghĩa vụ tài chính của các hộ gia đình, cá nhân và báo cáo kết quả thực hiện về UBND huyện.

Căn cứ văn bản chấp thuận của UBND huyện Gio Linh, các hộ gia đình, cá nhân đã đăng ký khối lượng, phương tiện thu gom, vận chuyển và thực hiện nghĩa vụ tài chính theo quy định của pháp luật.

- Thời gian gần đây, UBND huyện Gio Linh tiếp tục ban hành nhiều văn bản để yêu cầu UBND các xã vùng Tây Gio Linh tổ chức kiểm tra, đình chỉ và xử lý vi phạm hành chính đối với việc thu gom, vận chuyển, mua bán đá mồ côi trái phép, cụ thể: Công văn số 900/UBND-TN ngày 14/7/2020; Công văn số 1220/UBND-TN ngày 17/9/2020; Công văn số 281/UBND-TN ngày 15/3/2021.

2. Thực trạng khai thác đá mồ côi (đá Bazan) theo phản ánh của Báo Kinh tế và Đô thị

2.1. Về nội dung Báo nêu: Phóng viên đã ghi nhận xe máy múc cùng các xe tải liên tục ra vào chở đá tại khu đất giáp ranh vườn cao su tại thôn Long Sơn, xã Gio An. Hàng nghìn viên đá được múc từ độ sâu khoảng 2m dưới đất rồi chất thành từng bãi tập kết 2 bên đường.

- Trường hợp Báo phản ánh là khu đất cao su đã thanh lý của Công ty TNHH MTV Cao su Quảng Trị bàn giao cho UBND xã Gio An quản lý thuộc thửa đất số 299 và số 1337, tờ bản đồ số 16 và 17 - thôn Bình Sơn, xã Gio An. Tổng diện tích 02 thửa đất là 13,6ha (phần đất này đã được UBND tỉnh thu hồi của Công ty TNHH MTV Cao su Quảng Trị để giao UBND xã Gio An quản lý tại Quyết định số 02/QĐ-UBND ngày 25/02/2019).

- Ngày 24/8/2020, UBND xã Gio An có Tờ trình số 48/TTr-UBND gửi UBND huyện Gio Linh về việc xin cải tạo đất để thuận lợi cho việc quản lý và sử dụng (kèm văn bản). Theo đó, đề xuất UBND huyện cho phép UBND xã hợp đồng với ông Hoàng Xuân Hậu, trú tại thôn Hảo Sơn, xã Gio An để cải tạo đất và thu gom đá mồ côi nằm rải rác trên bề mặt đất.

- Căn cứ đề xuất của UBND xã Gio An, UBND huyện Gio Linh có văn bản số 1627/UBND-TN ngày 19/11/2020 về việc xác nhận đăng ký thu gom, vận chuyển đá Bazan của ông Hoàng Xuân Hậu (kèm văn bản).

- Theo báo cáo của UBND xã Gio An:

+ Trường hợp của ông Hoàng Xuân Hậu đã được UBND huyện chấp thuận cho phép thu gom, vận chuyển đá Bazan. Ông Hậu đã đăng ký khối lượng thực tế thu gom là 750m³ đá Bazan và đã nộp thuế tài nguyên và phí bảo vệ môi trường với số tiền là 9.750.000 đồng (có hóa đơn kèm theo).

+ Theo văn bản chấp thuận của UBND huyện Gio Linh, ông Hậu phải hoàn thành việc thu gom, vận chuyển trong năm 2020. Tuy nhiên, do khối lượng đá thu gom và đã chẻ xong khá lớn nên ông Hậu chưa vận chuyển hết ra khỏi khu đất nhưng số đá này đã thực hiện xong việc nộp thuế tài nguyên và phí bảo vệ môi trường theo quy định; đến nay, ông Hậu tiếp tục vận chuyển đá ra khỏi khu đất và san gạt mặt bằng để trồng cây chứ ông Hậu không khai thác đá.

2.2. Về nội dung Báo nêu: Điều đó chứng tỏ toàn bộ hoạt động khai thác, mua bán đá đang diễn ra âm ỉ tại đây đều không được quản lý. Trong khi tình chi đồng ý cho khai thác lộ thiên nhưng việc đào xới dưới hàng mét đất để khai thác đá diễn ra suốt thời gian qua tại đây.

- Để tăng cường công tác quản lý tài nguyên khoáng sản đá mồ côi (đá Bazan) trên địa bàn các xã vùng Tây Gio Linh, trong thời gian qua UBND huyện Gio Linh đã ban hành nhiều văn bản để quản lý hoạt động thu gom, vận chuyển, mua bán đá mồ côi trên địa bàn huyện được thể hiện tại **mục 1** của báo cáo này.

- Trong quá trình thu gom, vận chuyển, mua bán đá mồ côi, một số hộ dân có nhu cầu cải tạo các thửa đất nhỏ lẻ để sản xuất và đã thu gom đá, vận chuyển bán cho các chủ cơ sở chẻ đá nhưng chưa thực hiện đăng ký. Vấn đề tồn tại này, đã được chính quyền địa phương, Phòng Tài nguyên và Môi trường huyện Gio Linh, Phòng Cảnh sát môi trường - Công an tỉnh kiểm tra, chấn chỉnh như: Năm 2021, UBND xã Gio An đã lập biên bản xử lý 03 trường hợp cải tạo đất, khối lượng đá thu gom được khoảng 170m³; năm 2020, UBND xã Phong Bình đã xử lý 01 trường hợp; năm 2020, Phòng Cảnh sát môi trường - Công an tỉnh xử lý vi phạm hành chính 03 trường hợp với số tiền phạt là 7.000.000 đồng.

- UBND huyện Gio Linh đã chấp thuận cho 42 hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn các xã phía Tây Gio Linh thực hiện việc kê khai đăng ký khối lượng, phương tiện thu gom, vận chuyển đá Bazan. Người dân khi thực hiện việc thu gom đá đã đăng ký khối lượng thực tế và đã nộp thuế tài nguyên và phí bảo vệ môi trường theo quy định. Khi thực hiện việc thu gom, do có một số hòn đá có đường kính lớn hơn 1m (phía dưới của những hòn đá này nằm sâu so với mặt đất khoảng hơn 1m) nên người dân đã dùng máy mức đất xung quanh để đưa đá ra khỏi khu đất chứ không có trường hợp nào khai thác sâu dưới đất.

3. Nhận xét và đề xuất:

- Công tác quản lý tài nguyên khoáng sản đá mồ côi (đá Bazan) trên địa bàn các xã phía Tây Gio Linh trong thời gian qua đã được UBND tỉnh, UBND huyện Gio Linh và UBND các xã quan tâm tổ chức thực hiện như: Đã ban hành các văn bản để quản lý; các văn bản chấp thuận để các hộ gia đình, cá nhân trên địa bàn các xã phía Tây huyện Gio Linh thực hiện việc cải tạo đất, kê khai đăng ký khối lượng, phương tiện thu gom, vận chuyển đá Bazan. Người dân được phép thu gom đá đã thực hiện nộp thuế tài nguyên và phí bảo vệ môi trường theo quy định.

- Đối với một số trường hợp thu gom, vận chuyển, mua bán đá mồ côi trái phép đã được các cơ quan có thẩm quyền kiểm tra, xử lý vi phạm; một số hộ gia đình, cá nhân khi thực hiện việc thu gom theo văn bản chấp thuận của UBND huyện Gio Linh nhưng do có một số hòn đá có đường kính lớn hơn 1m, nằm sâu so với mặt đất khoảng hơn 1m nên người dân đã dùng máy mức đất xung quanh để đưa đá ra khỏi khu đất chứ không có trường hợp nào khai thác sâu dưới đất.

- Về nội dung Báo Kinh tế và Đô thị phản ánh toàn bộ hoạt động khai thác, mua bán đá đang diễn ra âm ỉ tại đây đều không được quản lý là chưa đúng.

- Nhằm tăng cường hiệu lực, hiệu quả trong công tác quản lý tài nguyên khoáng sản trên địa bàn các xã phía Tây Gio Linh, chống thất thu thuế và phí, Sở Tài nguyên và Môi trường kính đề nghị UBND tỉnh tiếp tục giao UBND huyện Gio Linh chỉ đạo:

+ Tiếp tục tăng cường công tác kiểm tra, giám sát hoạt động khai thác đá mồ côi (đá Bazan) tại các xã phía Tây huyện Gio Linh.

+ Chỉ đạo UBND các xã kiểm tra việc hoàn thổ mặt bằng đất sản xuất sau khi thu gom đá theo quy định.

+ Xử lý nghiêm các cá nhân, tổ chức vi phạm, nhất là trường hợp lợi dụng việc cho phép khai thác lộ thiên để đào xới, hủy hoại đất.

Vậy, Sở Tài nguyên và Môi trường báo cáo tình hình hoạt động khai thác đá mồ côi (đá Bazan) tại các xã phía Tây huyện Gio Linh theo phản ánh của Báo Kinh tế và Đô thị. Kính đề nghị UBND tỉnh xem xét, chỉ đạo. /.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh (b/c);
- GD, các PGĐ Sở;
- Phòng KS&N; QLDD;
- Lưu: VT, TTr. *lul*

GIÁM ĐỐC

Nguyễn Trường Khoa